

Evropska
komisija

ZA PROSPERITETNU I INTEGRIRANU JADRANSKO- JONSKU REGIJU

*Regionalnu
i Urbanu
Politiku*

JUNI 2014

Europe Direct je usluga koja će vam pomoći da pronađete odgovore na svoja pitanja o Evropskoj uniji.

Besplatni telefonski broj (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Dobivene informacije su besplatne, kao i većina poziva (iako vam neki operateri, telefonske govornice i hoteli mogu naplatiti troškove).

Više informacija o Evropskoj uniji je dostupno na Internetu (<http://europa.eu>).

Luksemburg: Ured za publikacije Evropske unije, 2014

ISBN 978-92-79-43151-7
doi:10.2776/29521

© Evropska unija, 2014

Reprodukcija je dozvoljena pod uslovom da se navede izvor.

Fotografije na koricama: © Shutterstock.com – Sveti Stefan, Crna Gora, Balkan, Jadransko more

Fotografije na 3. strani: © Evropska unija/Gino de Lorenzo

Fotografije na unutrašnjim stranama: © Shutterstock.com

Printed in Belgium

Sadržaj

- 1** Zašto je potrebna EU strategija za Jadransko-jonsku regiju?
- 2** O čemu se tu radi? Koji su ciljevi?
 - 2.1** Plavi rast
 - 2.2** Povezivanje regije
 - 2.3** Kvalitet okoliša
 - 2.4** Održivi turizam
- 3** Šta je sljedeće? Postići da funkcionira na terenu

Dodatne informacije

1

Zašto je potrebna EU strategija za Jadransko-jonsku regiju?

6 Mi, članovi Jadransko-jonskog vijeća (JJV), uvjereni smo da će EU strategija za Jadransko-jonsku regiju (EUSAIR) dati novi poticaj saradnji i investicijama, na dobrobit svih uključenih strana te u korist mira i sigurnosti na čitavom području. 9

*XVII sastanak Jadransko-jonskog vijeća
Briselska deklaracija
13. maj 2014., Bruxelles*

Za prosperitetnu i integriranu Jadransko-jonsku regiju

Jadransko-jonska regija, u kojoj živi više od 70 miliona ljudi i koja je ključna za evropski geografski kontinuitet, predstavlja funkcionalno područje koje je u prvom redu definirano bazenima Jadranskog i Jonskog mora.

EU strategija nadovezuje se na Jadransko-jonsku inicijativu (1) koja je pokrenuta 2000. godine i obuhvaća osam zemalja: četiri države članice EU (Hrvatska, Grčka, Italija i Slovenija) i četiri države koje nisu članice EU (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija).

S ciljem rješavanja niza važnih društveno-ekonomskih i ekoloških izazova s kojima se regija suočava, Evropsko vijeće je na sjednici odr-

žanoj 13. do 14. decembra 2012. zatražilo od Evropske komisije da do kraja 2014. predstavi novu makro-regionalnu strategiju za Jadransko-jonsku regiju.

Nadovezujući se na prethodne EU strategije za regiju Baltičkog mora (EUSBSR) i Dunavsku regiju (EUSDR), Komisija sada usvaja novi komunikacioni i akcioni plan za EU strategiju koja se fokusira na Jadransko-jonsku regiju (EUSAIR). Ta nova strategija uključuje i Pomorsku strategiju za Jadransko i Jonsko more koju je Komisija usvojila 30. novembra 2012.

EUSAIR će poticati ekonomski rast i prosperitet u regiji kroz povećanje njene atraktivnosti, konkurentnosti i povezanosti. Strategija također ima za cilj zaštitu mora, obalnog i kopnenog okoliša i eko-sistema.

Nadalje, od Strategije se očekuje bolje integriranje u EU država kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja iz cijele regije.

Izazovi i mogućnosti s kojima se regija susreće

Danas svjedočimo veoma uočljivim društveno-ekonomskim razlikama među državama u cijeloj regiji. Dok je u nekim područjima stopa nezaposlenosti niska, u drugima ona prelazi 30%. I bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika izrazito varira u različitim državama.

Među državama vladaju značajne razlike u pogledu cestovne, željezničke i pomorske infrastrukture. Osim toga, postoji hitna potreba za većim investiranjem u energetske mreže kako bi se obezbijedilo sigurno i efikasno snabdijevanje u cijeloj regiji.

Zbog sve većeg iskorištavanja pomorskog i obalnog prostora, ekosistemi su izloženi snažnom pritisku. Pretjerani izlov ribe, neprerađivanje otpada, zagađivanje naftom i gasom te ilegalan lov na ptice selice, sve to predstavlja značajan problem.

Osim velike seizmičke aktivnosti, regija je izložena i prijetnjama izazvanim klimatskim promjenama – poplave, suše, erozije tla i šumski požari su realnost koja sve više dobiva na značaju.

U smislu ekonomskog potencijala, upravljanje turističkim sektorom, odnosno njegovo korištenje, nije optimalno i dobro bi mu došla bolja koordinacija.

Osim toga, upravna tijela i institucije u regiji mogle bi, među ostalim, iskoristiti prilike za modernizaciju i bolju povezanost, radi suzbijanja ilegalnih migracija i prekograničnog kriminala.

U kombinaciji s drugim akcijama, cilj je stvoriti dodatne mogućnosti za pametan, održiv i inkluzivan rast širom Jadransko-jonske regije. Na primjer, jedna velika prilika leži u razvoju Plave ekonomije koja može promijeniti lice regije.

Konferencija zainteresiranih strana o EU strategiji za Jadransko-jonsku regiju, Atena, 6. i 7. februar 2014

Što se tiče mobilnosti, morski bazen regije predstavlja prirodni vodeni put koji prodire duboko EU.

To znači da postoji izvanredan potencijal za bolju povezanost kopna i mora te intermodalni prijevoz.

Također, pruža se prilika za investiranje u unapređivanje energetike, na primjer u pametne mreže, kao i za povećanje energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Iznimna prirodna ljepota te bogato kulturno historijsko i arheološko naslijeđe tog područja također pružaju očigledan potencijal za održiv, odgovoran i raznovrstan turizam.

Konkretni akcioni plan

U svom izvještaju iz 2013^(?). Komisija je naglasila da bi se nove makro-regionalne strategije trebale fokusirati na ograničen broj dobro definiranih ciljeva, kao i da bi te ciljeve trebalo ostvariti putem jasnog Akcionog plana. Ukratko, cilj je da se pređe „s riječi na djela” i utvrde konkretni prioriteti za makro-regiju, uz najbolje moguće korištenje postojećih institucija, zakona i finansijskih sredstva radi što brže ukupne promjene smjera.

EUSAIR je izgrađen na četiri tematska stuba:

- Plavi rast.
- Povezivanje regije.
- Kvalitet okoliša.
- Održivi turizam.

Nadalje, „Jačanje istraživanja i razvoja, inovacija i malih i srednjih preduzeća (MSP)” te „Izgradnja kapaciteta” predstavljaju dva aspekta koja se međusobno preklapaju duž oba stuba.

1 Međuvladina jadransko-jonska inicijativa je pokrenuta 2000. godine s ciljem jačanja regionalne saradnje i poticanja političke i ekonomske stabilnosti te time stvaranja solidne baze za proces evropske integracije.

2 Izvještaj o dodanoj vrijednosti makro-regionalnih strategija, COM (2013.) 468 završna verzija od 27.06.2013.

2

O čemu se tu radi? Koji su ciljevi?

2.1 Plavi rast

Plavi rast je dugoročna strategija za oslobađanje potencijala evropskih mora i priobalnih područja. Obuhvaća teme kao što su plava energija, akvakultura, pomorski, obalni turizam i turizam krstarenja, pomorski mineralni resursi i plava biotehnologija.

Stubom Plavi rast poticat će se inovativan pomorski i morski rast u Jadransko-jonskoj regiji. To će se postići poticanjem održivog ekonomskog razvoja i stvaranja radnih mjesta te poslovnih mogućnosti.

Stub Plavi rast fokusirat će se na tri teme:

- Plave tehnologije.
- Ribarstvo i akvakultura.
- Pomorsko i morsko upravljanje i usluge.

Plave tehnologije

Jadransko-jonska regija trenutno ne iskorištava prednosti plavih tehnologija koje bi se mogle ostvariti boljom saradnjom.

Radi davanja poticaja plavim tehnologijama u regiji, razvijat će se platforme za makroregionalno istraživanje i razvoj te inovacije u područjima kao što su zelena morska mobilnost, resursi dubokog mora, biosigurnost i biotehnologije.

Također, bit će uspostavljeni makro-regionalni klasteri u sektorima koji obećavaju, kao što su zelena brodogradnja i novi materijali, čime će se poticati internacionalizacija malih i srednjih preduzeća (MSP). Ideja „cirkulacije mozgova”, s vizijom kretanja istraživača između instituta, univerziteta i kompanija postat će realnost. Konkretno, novootvorena preduzeća dobit će lakši pristup financijama i promociji.

PRIMER PROJEKTA

Istraživačka platforma podvodne robotike

Ojačati podvodna plovila bez posade za operacije u podmorju i na morskome dnu na osnovu postojeće saradnje između zainteresiranih strana u regiji. Taj projekt može doprinijeti razvoju platformi za četverostruke makro-regionalne spiralne mreže, povezujući zainteresirane strane iz istraživačkog, poslovnog i javnog sektora s civilnim društvom.

Ribarstvo i akvakultura

I ribarstvo i akvakultura su važni sektori za Plavi rast u Jadransko-jonskoj regiji.

Što se tiče ribolova, cilj je poticati održive i odgovorne ribolovne prakse, koje će omogućiti stabilan tok prihoda za obalna područja.

To će se ostvariti na sljedeći način:

- boljim prikupljanjem podataka o ribarstvu, praćenjem i kontrolom;
- usvajanjem planova za upravljanje ribarstvom na nivou morskog bazena;
- harmonizacijom standarda u cijeloj regiji;
- unapređivanje vještina i kapaciteta za usklađivanje s EU pravilima i standardima;
- povećanjem dodane vrijednosti lokalnih lanaca vrijednosti morskih plodova;
- razvojem informacija o tržištu i transparentnijem marketinga i obrade.

Nekoliko prepreka trenutno sprečava razvoj punog potencijala akvakulture u Jadransko-jonskom morskome bazenu. One obuhvaćaju:

- ograničen pristup prostoru i izdavanju dozvola;
- iscjepkanost privrednih kapaciteta;
- ograničen pristup početnom kapitalu ili kreditima za inovacije;
- dugotrajne administrativne procedure i birokracija.

Strategija predlaže poticanje održive akvakulture putem uključivanja zainteresiranih strana, uvođenja jednostavnijih procedura i diverzifikacije proizvoda.

PRIMJER PROJEKTA

*Platforma za praćenje ribljeg fonda
Vršenje redovnih procjena zaliha ribe
u Jadranskom i Jonskom moru
i evaluacija glavnih elemenata za
održivo upravljanje ribarstvom.*

Pomorsko i morsko upravljanje i usluge

Države u Jadransko-jonskoj regiji imaju različite administrativne i političke strukture, vlade i sisteme upravljanja. Za bolje morsko i pomorsko upravljanje i usluge potrebni su obuka i bolja koordinacija planskih aktivnosti.

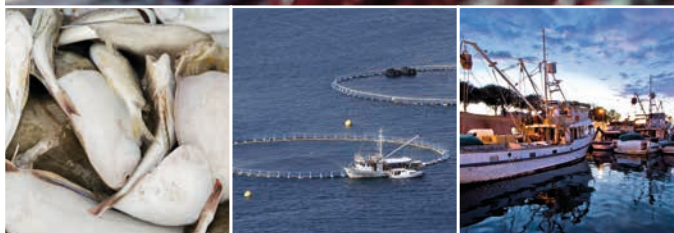
To će se postići kroz razmjenu podataka, zajedničko planiranje i koordinirano upravljanje postojećim resursima.

PRIMJER PROJEKTA

*Koordinirano pomorsko prostorno
planiranje
Osiguravanje koherentnog pravnog
okvira za ekonomske aktivnosti na
moru nadovezivanjem na projekt
ADRIAPLAN i stavljanjem svih voda
pod nacionalne jurisdikcije kroz
postupak Pomorskog prostornog
planiranja.*

6 Kako se naglašava u našoj strategiji Plavi rast, mora i oceani imaju potencijal za generiranje ogromnog ekonomskog rasta i prijeko potrebnih radnih mjesta. Zemlje Jadransko-jonske regije već su pokazale volju da zajednički rješavaju izazove s kojima se regija suočava.

Maria Damanaki,
Evropska Komesarka
za pomorstvo i ribarstvo

2.2 Povezivanje regije

Iscjepkanost Jadransko-jonske regije ima za posljedicu infrastrukturne razlike – posebno između država članica EU i država koje nisu članice. Bolje transportne i energetske veze ne samo što su potrebne nego i ključno značajne za ekonomski i društveni razvoj regije.

Stub „Povezivanje regije“ će poboljšati transportnu i energetska povezanost na sljedeći način:

- jačanjem pomorske bezbjednosti i sigurnosti te razvojem sistema luka;
- stvaranjem pouzdanih transportnih mreža i intermodalnih veza sa zaleđem;
- uspostavom međusobnog dobro povezanog i funkcionalnog unutrašnjeg energetskog tržišta.

Radi ostvarenja tih ciljeva ovaj stub će se fokusirati na tri teme:

- Pomorski transport.
- Intermodalne veze sa zaleđem.
- Energetske mreže.

Pomorski transport

Luke sjevernog Jadrana su prirodna vrata u Centralnu i Istočnu Evropu i mogle bi imati više od 10% udjela u tržištu kontejnerskog prometa do 2030. godine, pod uslovom da se omogući dobar željeznički pristup zaleđu. Jačanje pomorskog transporta je zato od ključne važnosti, jednako kao i stvaranje efikasnih intermodalnih luka radi integriranja pomorskog transporta sa željezničkim i cestovnim.

Za poboljšanje povezanosti unutar regije te između regije i ostatka EU potreban je koordiniran pristup.

Aktivnosti u sklopu ove teme obuhvaćaju:

- Grupiranje lučkih aktivnosti i usluga širom regije radi privlačenja većeg prometa.
- Česta razmjena informacija između priobalnih država putem Zajedničkog jadransko-jonskog sistema za nadgledanje prometa brodova i obavještanje, kako bi se poboljšala bezbjednost i sigurnost pomorskog prometa u regiji.
- Razvoj luka i lučkih terminala radi povećanja pomorskog transporta, kapaciteta za kratku priobalnu plovidbu i prekogranično trajektno povezivanje.

PRIMJER PROJEKTA *Poboljšanje i harmonizacija nadgledanja i upravljanja prometom*
Nadograditi trenutni Sistem obaveznog javljanja brodova u Jadranskom moru (ADRIREP) radi smanjivanja administracije i nepotrebnog dupliranja podataka prikupljenih od strane infrastrukturnih elemenata Sistema za nadgledanje i upravljanje pomorskim prometom.

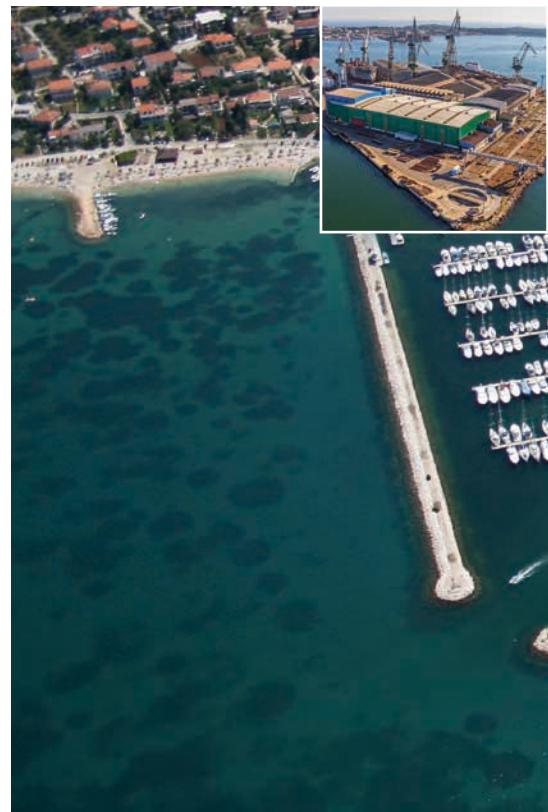
Intermodalne veze sa zaleđem

Potrebno je nadograditi intermodalne veze sa zaleđem da bi se mogle nositi s povećanim pomorskim transportom robe. Zajedno s unutrašnjim plovnim putevima, ceste i željeznice omogućavaju važne međunarodne veze unutar regije.

Luke Jadranskog i Jonskog mora, kao i pruge i aerodromi, predstavljaju tačke direktnog ulaska u regiju iz inostranstva. Odgovarajući transportni pristup treba sve to da uzme u obzir, istovremeno vodeći računa o ekološkim aspektima, ekonomskom rastu i društvenom razvoju.

Aktivnosti u sklopu ove teme obuhvaćaju:

- Razvijanje sveobuhvatne mreže Zapadnog Balkana, uključujući željeznicu, unutrašnje plovne puteve, čvorove i središta te pripremanje njegove integracije u Trans-evropsku transportnu mrežu (TEN-T).
- Poboljšanje dostupnosti priobalnih područja i ostrva kroz optimizaciju korištenja teretnih i putničkih pravaca i uključivanje zainteresiranih strana iz privatnog i javnog sektora.
- Razvijanje morskih autoputova kroz poboljšanu cestovnu i željezničku infrastrukturu koja povezuje luke sa zaleđem, bolja infrastruktura i inteligentna transportna rješenja (ITS).
- Omogućavanje boljih zračnih transportnih veza unutar regije i poboljšanje regionalnih avionskih veza sa stranim destinacijama.

Poboljšanje dostupnosti priobalnih područja i ostrva

Poticanje saradnje između vlasnika brodova, lučkih kapetanija, državnih organa, turističkih operatera i udruženja radi poboljšavanja pomorskih veza između susjednih država, ostrva i kopna.

Energetske mreže

Tri cilja energetske politike EU – konkurentnost, sigurnost snabdijevanja i održivost – mogu se ostvariti samo putem međusobno povezanog i funkcionalnog unutrašnjeg energetskog tržišta. Da bi se to postiglo, predviđene su sljedeće aktivnosti:

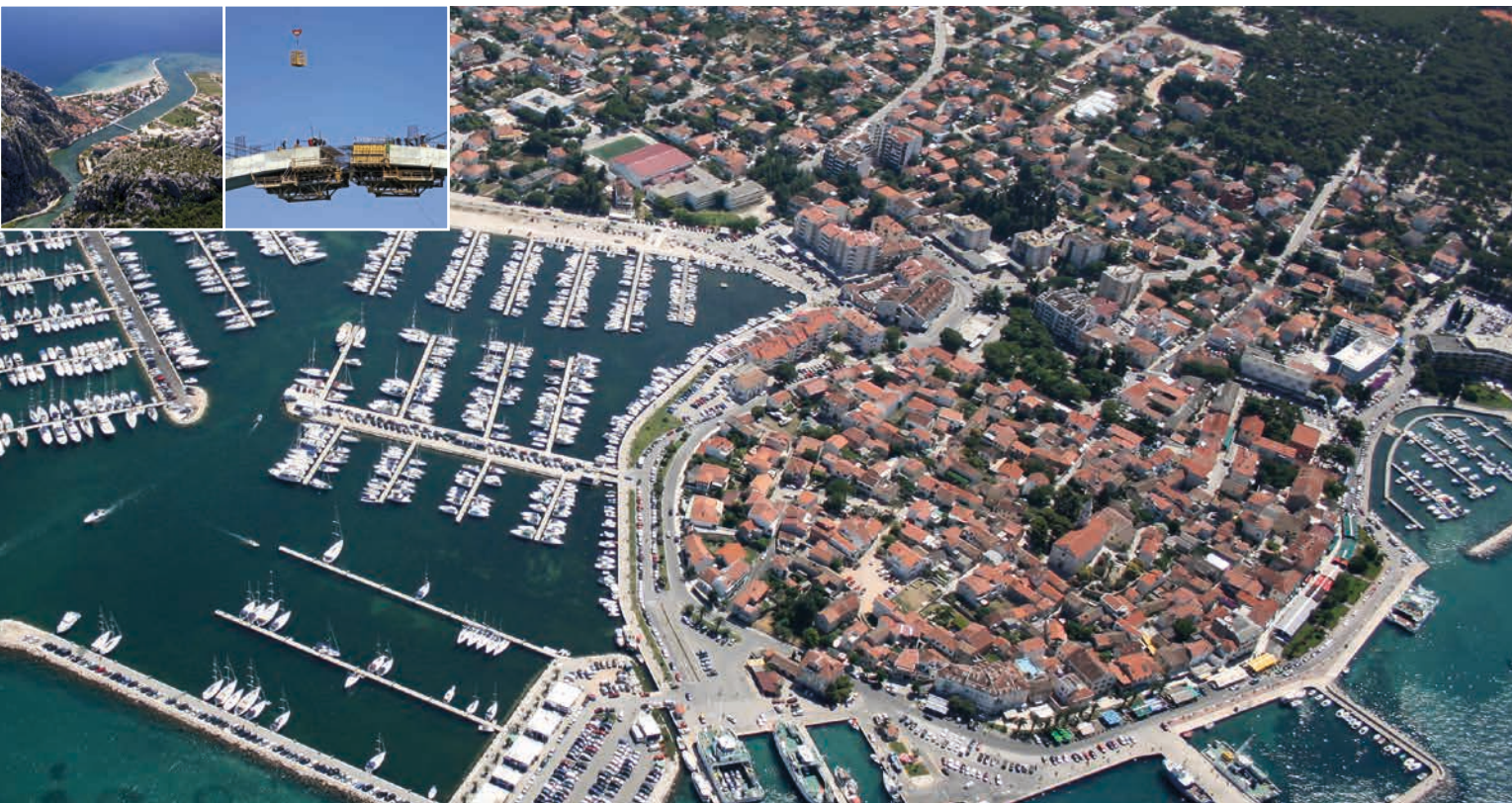
- Poboljšanje prekograničnih elektro-energetskih veza.
- Izgradnja gasnog prstena u Regiji radi poboljšanja sigurnosti snabdijevanja i poticanja tržišne integracije.
- Uvođenje funkcionalnog tržišta električne energije uspostavom Ureda za koordinirane aukcije, što će omogućiti veće kapacitete prijenosa za tržište.
- Regulatorne mjere radi uklanjanja barijera za prekogranične investicije.

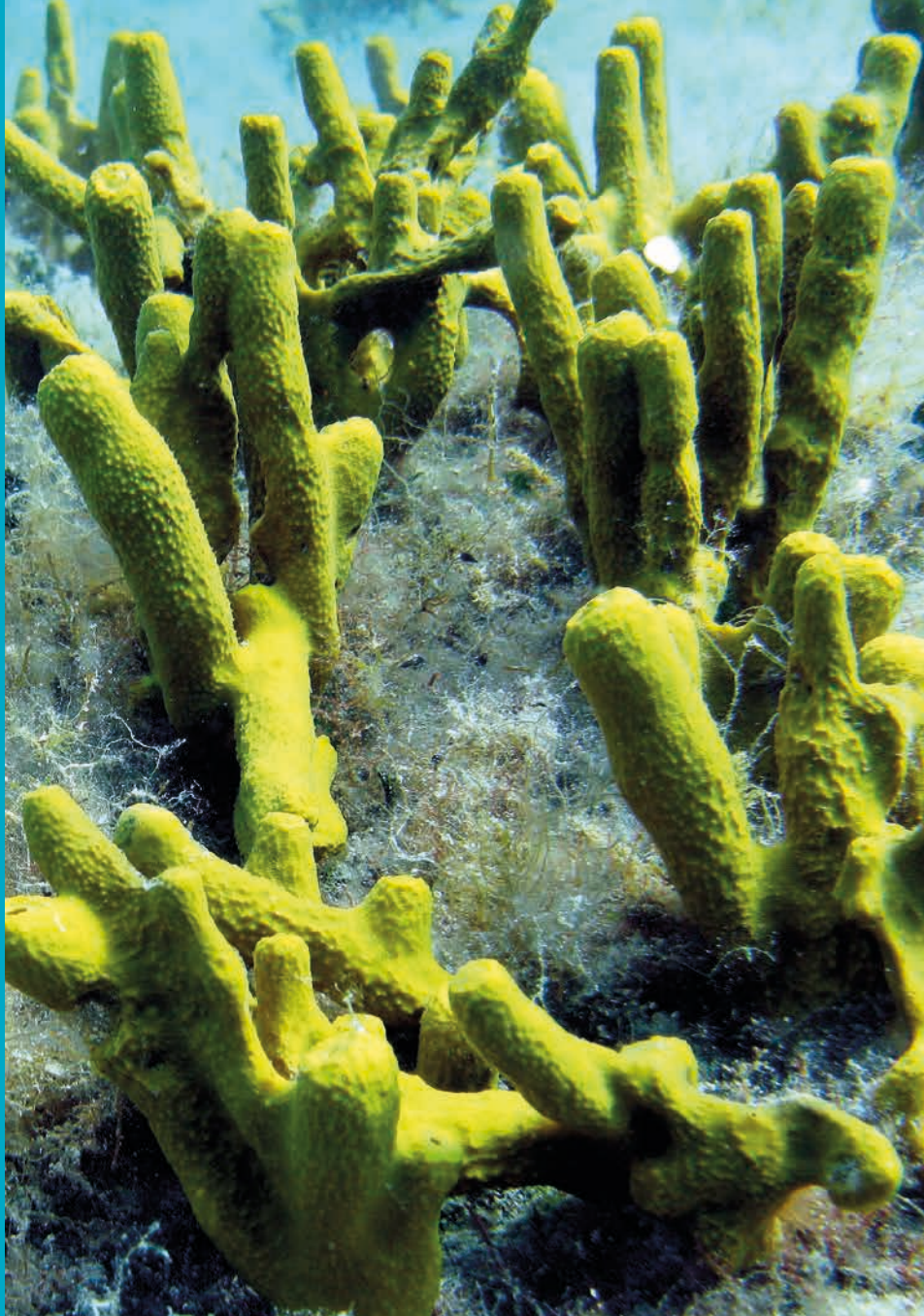
Uklanjanje barijera za prekogranične investicije

Koordinirati i usklađivati dozvole i propise.

“Ovo je treća evropska makro-regionalna strategija i naučili smo koliko je važno političko opredjeljenje, kao i to da zemlje učesnice koncentriraju svoje napore u sklopu makro-regionalnog pristupa. To će biti ključ uspjeha ove Strategije.”

*Johannes Hahn,
Evropski Komesar
za regionalnu politiku*

2.3

Kvalitet okoliša

Kvalitet okoliša je neophodan da bi se osiguralo ekonomsko i društveno blagostanje stanovnika regije. Ovaj stub će se baviti kvalitetom okoliša kroz saradnju na regionalnom nivou. Konkretno, ostvarit će sljedeće:

- osigurati dobar ekološki status morskog i obalnog okoliša do 2020.;
- pomoći da se zaustavi gubitak bio-raznolikosti i degradacija usluga ekosistema u EU do 2020.;
- poboljšati upravljanje otpadom smanjivanjem otpada i protoka nutrijenata u mora i rijeke.

Za postizanje tih ciljeva, težište će biti na tri teme:

- Morski okoliš.
- Zagađenje mora.
- Trans-nacionalna kopnena staništa i bio-raznolikost.

Morski okoliš

Prijetnje priobalnoj i morskoj bio-raznolikosti

Jadransko i Jonsko more su prebivalište gotovo više od polovice svih registriranih morskih vrsta koje se mogu naći u Sredozemnom moru. Te vrste su, međutim, izložene intenzivnom ribolovu, akvakulturnom i obalnom razvoju, što predstavlja prijetnju tom prirodnom staništu. Uočen je općenit nedostatak informacija o ribarstvu manjeg obima, ilegalni ribolov nije neuobičajena pojava, a praćenje i provođenje zakona su manjkavi.

Da bi se osiguralo održivo korištenje resursa, potrebna je koordinacija aktivnosti zasnovana na ekosistemu. To će se ostvariti na sljedeći način:

- povećanje znanja o pomorskom prostornom planiranju, integrirano obalno upravljanje i implementacija Okvirne direktive o morskoj strategiji;

- poboljšanje prekogranične mreže zaštićenih morskih područja na otvorenom moru;
- razmjena najboljih iskustava među upravnim tijelima zaštićenih morskih područja;
- provođenje pomorskog prostornog planiranja i integriranog obalnog upravljanja.

PRIMJER PROJEKTA

Razmjena najboljih iskustava među upravnim tijelima zaštićenih morskih područja
Nadovezivanje na rad Mreže jadranskih zaštićenih područja (AdriaPAN), stvaranje mreže upravnih tijela Zaštićenih morskih područja Jadranskog i Jonskog mora radi razmjene najboljih iskustava te rad na mjerama za poboljšanje ekološkog statusa mora.

Zagađenje vode

Intenzivan pomorski transport neminovno dovodi do izlivanja nafte i zagađenja bukom. Zagađenja iz rijeka izazvana su nedovoljnom preradom otpadnih voda i pretjeranim korištenjem nitrata na poljoprivrednim površinama. Osim što uzrokuje značajne troškove u brodskom transportu, morski otpad utječe na sigurnost i zdravlje ljudi, kao i na morski biljni i životinjski svijet.

Aktivnosti predviđene u sklopu ove teme obuhvaćaju:

- koordinirana ulaganja u postrojenja za preradu otpadnih voda i čvrstog otpada;
- zajednički napori u cilju brige o morskom otpadu tokom cijelog njegovog životnog ciklusa;
- zajedničko planiranje i izgradnja kapaciteta radi sprečavanja i reagiranja na izlivanja nafte i drugih pojava;
- podizanje svijesti među poljoprivrednicima o negativnim utjecajima pretjeranog korištenja nitrata.

PRIMJER PROJEKTA

Provođenje pristupa „briga o morskom otpadu tokom cijelog njegovog životnog ciklusa”
Nadovezivanje na mrežu Clean SeaNet (mreža čistog mora) koja omogućava analizu morskog otpada; razvit će se isplative mjere upravljanja i strateških opcija za rješavanje problema.

Trans-nacionalna kopnena staništa i bio-raznolikost

Očekuje se da će klimatske promjene djelovati na prirodna staništa i bioraznolikost u Jadransko-jonskoj regiji ozbiljnije nego na drugim mjestima u EU. Rizici klimatskih promjena po bio-raznolikost mogu se smanjiti jačanjem otpornosti ekosistema te, posljedično, povećanjem njihove sposobnosti da se prilagode utjecajima tih promjena.

Saradnja će se također fokusirati na zaštitu i očuvanje kopnenih ekosistema, a posebno trans-nacionalnih staništa i onih elemenata krajolika koji imaju centralni značaj za migratorne vrste ptica i velike mesoždere.

Specifične aktivnosti obuhvaćaju:

- stvaranje zajedničkih planova za upravljanje prekograničnim staništima i ekosistemima;
- zajednički planovi za upravljanjem nivoom populacije velikih mesoždera i rad na podizanju svijesti;
- harmonizacija nacionalnih zakona s EU zakonodavstvom i njihovo provođenje;
- zaštita i obnova obalnog močvarnog područja i kraških polja;
- rad na podizanju svijesti o poljoprivrednim praksama koje su povoljne za okoliš.

PRIMJER PROJEKTA

Razvijanje zajedničkih planova upravljanja za trans-nacionalna kopnena staništa i eko-regije
Nadovezivanje na projekt BE-NATUR, izgradnja alata za bolje upravljanje mjestima iz mreže NATURA 2000 (rijeke, jezera i obalna područja) i njegova primjena.

“ Nakon višegodišnjih teških političkih i ekonomskih okolnosti, Jadransko-jonska regija ima svjetliju perspektivu. Osiguravanjem ukupnog okvira za koordinaciju politike i teritorijalnu saradnju, strategija će učiniti regiju boljim mjestom za život, rad i uživanje. Ona može poslužiti kao ogledni slučaj za ostvarivanje rasta, radnih mjesta i ideja, te kao vrata u druge dijelove svijeta. Zajedničkim naporima regija se može dobro pripremiti za izazove i mogućnosti 21. vijeka.”

Komunikacija Komisije Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom regionalnom i socijalnom odboru i Odboru regija o Strategiji Evropske unije za Jadransko-jonsku regiju

2.4 Održivi turizam

Razvoj potencijala Regije u pogledu održivog turizma može se ubrzati nuđenjem inovativnih i kvalitetnih turističkih proizvoda i usluga. Također je važno odgovorno ponašanje u turizmu koje uključuje sve aktere u sektoru.

Glavni ciljevi ovog stuba jesu:

- diversifikacija turističkih proizvoda i usluga makro-regije i rješavanje pitanja sezonskog turizma;
- poboljšanje kvaliteta i inovativni pristupi.

Za postizanje tih ciljeva stub će se fokusirati na dvije teme:

- Raznovrsna turistička ponuda.
- Održivo i odgovorno upravljanje turizmom.

Raznovrsna turistička ponuda

Iako je turizam jedna od najbrže rastućih ekonomskih aktivnosti u Regiji, njeno prirodno, kulturno, historijsko i arheološko naslijeđe još uvijek nije u potpunosti iskorišteno.

Zajednička saradnja na makro-regionalnom nivou pojačat će napore s ciljem diversifikacije turizma na održiv način, smanjenja zavisnosti sektora o sezonskom modelu i ograničavanja njegovog štetnog utjecaja na okoliš.

Radi postizanja tih ciljeva planirane su sljedeće aktivnosti:

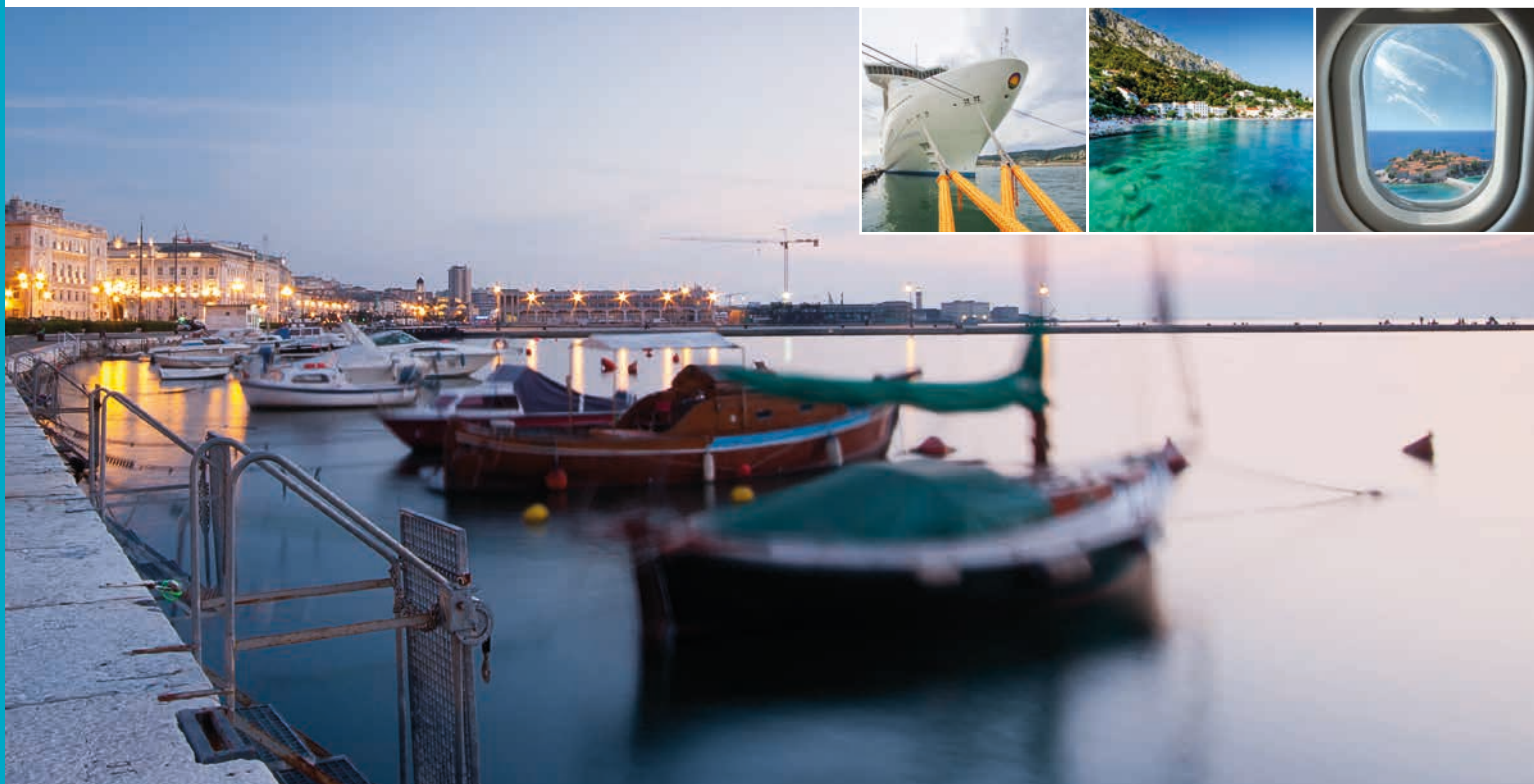
- Izgraditi jadransko-jonsku „marku” i osigurati da su njene vrijednosti budu skladu s proizvodima i uslugama regije.
- Uvesti raznolikost u sektor krstarenja i nautički sektor te ih proširiti na ekonomiju obalnog zaleđa.

- Zajedno s univerzitetima, istraživačkim centrima i poslovnom zajednicom uspostaviti istraživačko-razvojne platforme s ciljem stvaranja novih turističkih proizvoda i usluga.
- Promovirati nove turističke rute za šetnje, vožnje biciklom, jedrenje itd.
- Čvrsto prihvatiti jadransko i jonsko kulturno naslijeđe kroz saradnju s kulturnim sektorom.
- Poboljšati pristup turističkim proizvodima i uslugama za grupe starijih građana, osobe s invaliditetom, grupe ljudi s niskim primanjima itd.

PRIMJER PROJEKTA

Izgradnja marke Jadransko-jonske regije

Promovirati „marku” za raznovrsne turističke proizvode i usluge usmjerene na globalne grupe turističkih klijenata.

Održivo i odgovorno upravljanje turizmom

Održivi turizam nije onoliko razvijen u regiji koliko bi trebao biti. Turističkim aktivnostima ne upravlja se uvijek na odgovarajući način, što može imati negativan utjecaj na obalni, morski i okoliš zaleđa. Potrebno je razviti komercijalan, ali ipak održiv pristup.

Aktivnosti predviđene u okviru ove teme obuhvaćaju:

- stvaranje mreže održivih turističkih kompanija i klastera, radi poticanja inovacije i ostvarenja sinergija s komplementarnim sektorima;
- osiguravanje sredstava za inovativna i održiva mlada turistička preduzeća, mala i srednja preduzeća te javno-privatna partnerstva sa univerzitetima koja će u sektor dovesti nove proizvode i usluge;

- promoviranje regije na svjetskim tržištima putem marketinga i oglašavanja;
- širenje turističke sezone na cijelu godinu pozicioniranjem jadransko-jonskog područja kao izvrsne vansezonske destinacije za stariju generaciju, konferencijski turizam itd.;
- pružanje obuke u turističkim poduzetničkim vještinama;
- izrada Jadransko-jonske povelje o održivom i odgovornom turizmu, usmjerene na zaposlene u sektoru.

PRIMER PROJEKTA

Olakšavanje pristupa financijama za mlada preduzeća
Širiti „Financiranje održivog turizma jadransko-jonskog područja” radi razvoja inovativnih financijskih instrumenata koji će olakšati pristup početnom i poduzetničkom kapitalu.

Preklapajući aspekti

„Jačanje istraživanja i razvoja, inovacija i malih i srednjih preduzeća” te „Izgradnja kapaciteta, uključujući komunikacije” su dva aspekta relevantna za stubove Plavi rast, Povezivanje regije, Kvalitet okoliša i Održiv turizam, koji se međusobno preklapaju. Ključni aspekti su prisutni u svakom stubu.

Pored tih preklapajućih aspekata, ublažavanje posljedica klimatskih promjena i adaptacija na promjene, kao i upravljanje rizicima od katastrofa, također su prepoznati kao horizontalni principi sva četiri stuba.

Plavi rast

- Aktivnosti u sklopu teme „pomorsko i morsko upravljanje i usluge” zahtijevaju poboljšane administrativne i institucionalne kapacitete za podršku javnom sektoru.

- Aktivnosti u sklopu teme „ribarstvo i akvakultura” obuhvaćaju jačanje vještina upravljanja, nadgledanja i praćenja.
- Aktivnosti u sklopu teme „plava tehnologija” i „ribarstvo i akvakultura” mogu imati koristi od snažnijeg fokusiranja na istraživanje i inovacije.

Povezivanje regije

- Poboljšanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta nacionalnih i regionalnih tijela zaduženih za transport ubrzat će modernizaciju.
- Komunikacija i podizanje svijesti važni su za aktivno učestvovanje u procesu donošenja odluka.
- Efikasna ulaganja u transportne i energetske mreže zahtijevaju inovativne pristupe, povezane s najnovijim istraživanjima.

Kvalitet okoliša

- Za efikasno ekološko djelovanje potrebni su izgradnja kapaciteta i komunikacija.
- Potrebna su bolja istraživanja i inovacije za dobivanje pouzdanih podataka o početnoj situaciji, a time i za proces praćenja.
- Postoji i očita potreba za dijeljenjem postojećeg znanja i naučnih resursa.

Održivi turizam

- Razvoj MSP-ova i izgradnja kapaciteta mogu koristiti akterima iz privatnog sektora i državnim tijelima, koji također trebaju usko surađivati.
- Dobra komunikacija i podizanje svijesti od suštinskog su značaja za promoviranje održivog i odgovornog turizma i za lakše rješavanje problema sezonskog turizma.

Jadranska i jonska regija

3

Šta je sljedeće?

Postići da funkcionira na terenu

Usklađivanje postojećih EU i nacionalnih finansijskih sredstava

EUSAIR će mobilizirati i uskladiti postojeće EU i nacionalne finansijske instrumente za svaku od tema koje su utvrđene u okviru četiri stuba.

Posebno Evropski strukturni i investicijski fondovi (ESIF) za period 2014. – 2020. i Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) za države koje nisu članice EU omogućavaju značajna finansijska sredstva.

Makro-regionalni pristup je već ugrađen u nove Propise za programski period 2014 – 2020. Partnerski sporazumi i operativni programi za države EU (Hrvatska, Grčka, Italija i Slovenija) uzimaju u obzir budući EUSAIR. Osim toga, Strateški dokumenti za države koje nisu članice EU (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija) također se eksplicitno referiraju na Strategiju.

Mogu se iskoristiti i ostali izvori financiranja, što će povećati mogućnosti financiranja za podršku aktivnostima saradnje u cijeloj makro-regiji.

Okvir za investicije na Zapadnom Balkanu (WBIF) osigurava finansijsku i tehničku pomoć za strateške investicije, energetska efikasnost i razvoj privatnog sektora. Evropska investicijska banka (EIB) i druge međunarodne finansijske institucije također mogu mobilizirati finansijska sredstva i stručna znanja radi podrške odgovarajućim projektima.

Sredstva od značaja za specifične stubove također su dostupna:

- Evropski fond za pomorstvo i ribarstvo i Horizon 2020, koji se usmjeravaju na Plavi rast kao jedno od fokusnih područja za istraživanje i tehnološki razvoj (RTD), mogu dati ključnu podršku u provođenju akcija i projekata u okviru Stuba 1.
- Što se tiče Stuba 2, Instrument za povezivanje Europe (CEF) 2014. – 2020. podržava razvoj visoko uspješnih, održivih i međusobno efikasno povezanih trans-evropskih mreža u području transporta, energije i digitalnih usluga.
- Što se tiče Stuba 3, sredstva u okviru programa LIFE također su otvorena državama koje nisu članice EU.
- Stub 4 može imati koristi od programa COSME za mala i srednja preduzeća.

Bolje upravljanje

Iskustvo s postojećim makro-regionalnim strategijama pokazuje da su dobri i stabilni mehanizmi upravljanja od ključne važnosti za efikasno provođenje.

U stvari, Izvještaj Evropske komisije o upravljanju iz maja 2014. izdvaja dvije glavne potrebe:

- jače političko vodstvo i efikasno donošenje odluka;
- jasnije i bolje organizirane svakodnevne aktivnosti.

Izvještaj naglašava da upravljanje mora imati i političku i operativnu dimenziju, pri čemu resorna ministarstva i tijela za provođenje postavljaju strateške ciljeve i zajednički odlučuju kako da se oni postignu, a zatim se organiziraju da bi garantirali strogo praćenje rada. To će dati jasnije rezultate i snažniji efekat

Dodatne informacije

Makro-regionalne strategije EU:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

EU strategija za Jadransko-jonsku regiju:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Konferencija zainteresiranih strana o EU strategiji za Jadransko-jonsku regiju (Atena, 6. i 7. februar 2014.):

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/adriat_ionian/index_en.cfm

INTERACT web lokacija:

http://www.interact-eu.net/macro_regional_strategies/macro_regional_strategies/283/14370

Bazen Jadranskog i Jonskog mora:

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea_basins/adriatic_ionian/index_en.htm

Studija o saradnji u jadranskom i jonskom morskom bazenu:

Izvršni sažetak:

https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/sites/maritimeforum/files/Exec%20sum%20Adr-Ion_31-3-2013.pdf

Potpuni izvještaj:

https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/sites/maritimeforum/files/Report%202_21_03_2014.pdf

Brošura o Plavom rastu (podaci prema državi i morskom bazenu):

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/infographics (Evropska komisija, Plavi rast)

Za kontakt s timom u Generalnoj direkciji Evropske komisije za regionalnu i urbanu politiku, pošaljite email na adresu: REGIO-EU-ADRIATIC-IONIAN-STRATEGY@ec.europa.eu

KAKO NABAVITI EU PUBLIKACIJE

Besplatne publikacije:

- jedan primjerak:
putem EU knjižare (<http://bookshop.europa.eu>);
- više od jednog primjerka ili poster/karte:
od EU predstavništava (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
od delegacija u državama koje nisu članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
kontaktiranjem službe Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm) ili pozivom
na 00 800 6 7 8 9 10 11 (besplatni telefonski broj za pozive iz cijele EU) (*).

(* Dobivene informacije su besplatne, kao i većina poziva (iako vam neki operateri, telefonske govornice i hoteli mogu naplatiti troškove).

Prodajne publikacije:

- putem EU knjižare (<http://bookshop.europa.eu>).

Plaćena pretplata:

- putem nekog od prodajnih agenata Ureda za publikacije Evropske unije (http://publications.europa.eu/others/agents/index_en.htm).

